

Saksframlegg

Saksnr.: 2021/52147

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Fylkesrådet		

Vedlegg:

- 1 Administrativ rapport - konsekvenser ved fylkesdeling
- 2 Notat- kort om konsekvenser av endringer i innbyggertall - Viken utredningen

Søknad om fylkesdeling

Fylkesrådets forslag til innstilling

1. På bakgrunn av vedtatt politiske plattform anbefaler fylkesrådet at fylkestinget sender søknad til Stortinget om deling av Viken fylkeskommune jfr. vedtak i fylkestinget.
2. Etter en helhetlig vurdering begrunnes søknaden i at fylkesdeling vurderes som den beste løsningen for et velfungerende folkestyre, ivaretagelse av innbyggernes interesser og leveranse av tjenester i et hensiktsmessig geografisk område.
3. Det er ønskelig med en deling til tre nye fylker, Akershus, Buskerud og Østfold, og at disse får oppstart fra 1. januar 2024.
4. Forslag til nye fylkesgrenser er:
 - a. Akershus bestående av kommunene- Asker, Bærum, Nesodden, Frogn, Vestby, Nordre Follo, Ås, Enebakk, Aurskog-Høland, Lillestrøm, Rælingen., Lørenskog, Nes, Ullensaker, Eidsvoll, Hurdal, Nannestad, Ullensaker, Nittedal, Gjerdrum og Lunner.
 - b. Buskerud bestående av kommunene- Hol, Ål, Hemsedal, Gol, Nore og Uvdal, Nesbyen, Flå, Sigdal, Rollag, Krødsherad, Flesberg, Kongsberg, Øvre Eiker, Drammen, Lier, Modum, Hole, Ringerike og Jevnaker
 - c. Østfold bestående av kommunene- Hvaler, Fredrikstad, Halden, Aremark, Rakkestad, Sarpsborg, Råde, Skiptvet, Marker, Indre Østfold, Våler og Moss.
5. Reglene for virksomhetsoverdragelse vil komme til anvendelse for alle ansatte i Viken fylkeskommune.
6. Viken fylkeskommune forventer at kostnaden ved en oppdeling finansieres i sin helhet fra staten og at det opprettes overgangsordninger og kompensasjoner for de fylkeskommuner som taper økonomisk på en oppløsning. En vellykket delingsprosess vil

være avhengig av at de nye fylkeskommunene får en sunn økonomi. Det forventes at staten sikrer dette.

7. Fylkesrådet forutsetter at fylkestinget fatter sin beslutning basert på en grundig høring og demokratisk deltakelse fra høringsinstansene og fra Viken samfunnet for øvrig jfr. Regjeringens brev av 12.11.21.

16.12.2021

Siv Henriette Jacobsen
fylkesrådsleder

Bakgrunn for saken

Gjennom fylkesrådets politiske plattform er det vedtatt følgende: «Med et nytt storting etter valget i 2021, vil fylkesrådet legge frem en sak for fylkestinget med anmodning til Stortinget om å oppløse Viken»

I fylkestinget 22.september orienterte fylkesrådsleder Tonje Brenna om prosessen fram til en slik sak kan legges frem for fylkestingets møte i februar 2022.

Fylkesrådet gjorde 14. oktober 2021 følgende vedtak:

1. Det fremmes en sak til fylkestinget 16-17 februar 2022 med anmodning til Stortinget om å oppløse Viken
2. Det lages en administrativ utredning som skal følge saken. Denne skal blant annet inneholde:
 - a. Forslag til nye grenser
 - b. Overordnet forslag til prosess for oppløsning
 - c. En vurdering av konsekvenser av delingsprosess og ny fylkesinndeling når det gjelder:
 - i. Demokrati
 - ii. Økonomi
 - iii. Tjenester
 - iv. Samfunnsutvikling
 - v. Digitale tjenester og IKT-infrastruktur
 - vi. Fylkeskommunen som arbeidsgiver
 - vii. Bærekraft
3. Saken skal ta utgangspunkt i en deling som, i den grad det er mulig, følger de tidligere fylkesgrensene mellom Østfold, Akershus og Buskerud. Andre alternativer omtales, men utredes ikke.
4. Ansattes representanter skal involveres tidlig og oppfordres til å gjøre egne vurderinger og komme med uttalelser til saken ut ifra et ansattperspektiv før behandling i fylkesråd og fylkesting.
5. Det legges opp til en prosess sammen med fylkestinget der saken sendes til høring hos kommuner og andre sentrale samarbeidspartnere før fylkestingsbehandling.

Den 12. november 2021 sendte regjeringen et brev til kommuner og fylkeskommuner som ønsker å inngå i en oppløsningsprosess. Brevet tydeliggjør at det er 1. mars 2022 som er fristen for å søke oppløsning og tydeliggjør kravet til utredning.

Før kommunene og fylkeskommunene sender søknad, må de blant annet utrede hva en deling vil bety for innbyggerne og for samfunnsutviklingen. Søknader som er godt utredet er et viktig grunnlag når regjeringen skal legge til rette for statsrådsbeslutning om deling av kommuner og når Stortinget skal vedta endringer i fylkesinndelingen.

Søknaden til departementet skal ifølge regjeringen inneholde begrunnelse for delingen og forslag til nye fylkesgrenser. Departementet har også pålagt fylket å utrede saken. Vedlegg til søknaden vil være en plan for organisering av delingsarbeidet, en administrativ utredning av konsekvenser og organisering, innspill fra ansattes organisasjoner og høringsinnspill fra høringsinstanser.

Fakta

Basert på regjeringens krav om utredning er det utviklet en uavhengig administrativ rapport som belyser konsekvenser av en fylkesdeling. Dette sammen med fylkesrådets saksfremlegg gir til sammen et dekkende grunnlag for hva som må belyses i en søknad om deling.

Administrasjonens vedlagte utredning omtaler konsekvenser av delingsprosess og ny fylkesinndeling for fylkeskommunale tjenester, herunder fylkeskommunens ivaretagelse av lovpålagte oppgaver. Det redegjøres også for hvilke konsekvenser en deling av Viken fylkeskommune vil få for samfunnsutviklingen i fylket, samt konsekvenser for myndighetsutøvelse og for lokaldemokratiet. I tillegg vurderes økonomiske konsekvenser, forhold knyttet til fylkeskommunens ansatte, samt Vikens rolle som arbeidsgiver. Det er også gjennomført vurderinger av konsekvenser for bærekraft.

Det legges til grunn en ny fylkesstruktur som i stor grad følger de tidligere fylkesgrensene mellom Østfold, Akershus og Buskerud. Fylkesstrukturen er korrigert for gjennomførte kommunesammenslåinger i 2020, Jevnaker er lagt til Buskerud og Lunner er lagt til Akershus.

Fra administrativ rapport

Følgende er hentet fra den administrative rapporten når det gjelder forhold rundt økonomi, fylkeskommunen som arbeidsgiver, IKT og digitalisering, Vikens samfunnsoppdrag, arbeidet med bærekraft og demokrati. Rapporten ligger som vedlegg til saken.

1. Økonomi

Foreløpig anslås prosjekt- og etableringskostnadene for oppdeling av Viken fylkeskommune til Akershus, Buskerud og Østfold til å ligge i kostnadsintervallet mellom 310- 440 mill. kr. Kostnadsnivået er særlig avhengig av valg for organisering av digitale tjenester. Samtidig er det usikkerhet for kostnader knyttet til bemanning og behov for innkjøp av tjenester. I tillegg kommer øvrig tids- og ressursbruk som finansieres innenfor organisasjonens vedtatte budsjettammer.

Det er utarbeidet illustrasjoner av Akershus, Buskerud og Østfolds økonomiske handlingsrom for perioden 2022-2031. Scenarioene bygger på en splitting av dagens inntektssystem og Viken fylkeskommunes driftsnivå. Akershus har både et positivt brutto driftsresultat og netto driftsresultat. Dette innebærer at Akershus har midler til å finansiere sin andel av Vikens driftsutgifter og å finansiere sine planlagte investeringer i den kommende 10 års perioden. Frie inntekter øker i perioden på grunn av befolkningsutviklingen. Akershus har et mindreforbruk («overskudd») på mellom 70-110 millioner kroner årlig i hele perioden.

Buskerud har positivt brutto driftsresultat i hele perioden, men negativt netto driftsresultat fra 2025. Dette innebærer at Buskerud ikke har midler til å både opprettholde nivået på sin andel av Viken fylkeskommunes driftsutgifter og samtidig finansiere sine planlagte investeringer fra og med 2025. Buskeruds frie inntekter reduseres gradvis i løpet av 10 års perioden. Dette skyldes i hovedsak befolkningsutviklingen i fylket, dvs. at den relative andelen av befolkningsveksten er lavere sett opp mot resten av landet. Buskerud har et merforbruk («underskudd») basert på sin andel av befolkningsutviklingen økende opp til 60 mill. kr årlig i perioden.

Endring i kommunestruktur og fylkestilhørighet knyttet til kommunene Røyken, Hurum, Svelvik og Jevnaker gir også et kutt i frie inntekter for Buskerud på rundt 290 mill. kr årlig. Dette innebærer at en eventuelt ny Buskerud fylkeskommune fra dag en må redusere sitt driftsutgiftsnivå med 290 mill. kr for å sikre budsjettbalanse som følge av færre innbyggere i fylket. Dette kommer i tillegg til behovet for økonomisk tilpasning med budsjettreduksjoner på inntil 60 mill. kr.

Østfold har positivt brutto driftsresultat, men i hovedsak negativt netto driftsresultat i den kommende 10 års perioden. Dette innebærer at Østfold ikke har midler til å både opprettholde nivået på sin andel av Viken fylkeskommunes driftsutgifter og finansiere sine planlagte investeringer i perioden. Østfold har et merforbruk («underskudd») årlig i størrelsesorden 50 mill. kr, økende til 175 mill. kr på slutten av perioden. For Østfold skyldes inntektsnedgangen en svakere befolkningsutvikling enn resten av landet samt økte investeringskostnader. Inntektsutviklingen er dermed ikke i samsvar med veksten i planlagte finansutgifter.

Hovedforklaringen på den ulike inntektsutviklingen i Akershus, Buskerud og Østfold er ulike befolkningsutvikling i de tre fylkene. Dette medfører at sum frie inntekter går ned både i Buskerud og Østfold i perioden. Inntektsnedgangen for Østfold og Buskerud skyldes en svakere befolkningsutvikling enn landet for øvrig.

Viken fylkeskommune har innarbeidet reduserte inntekter fra staten på 86 mill. kr i sin økonomiplan uten å redusere tjenestetilbudet. Det er hentet ut økonomiske effekter på 60 mill. kr av blant annet effektivisering og stordriftsfordeler i budsjettet for 2022. For påfølgende år er det forutsatt å kunne ta ut ytterligere 65 mill. kr årlig gjennom effektivisering, gevinstrealisering og stordriftsfordeler.

2. Fylkeskommunen som arbeidsgiver

Viken har etablert en organisasjon med sterke fagmiljøer. Medarbeiderundersøkelser viser at Viken har motiverte medarbeidere som opplever mening og mestring i arbeidet. Etableringsprosessen og koronapandemien har medført at Viken ikke har fått erfare ordinær drift. Det forventes at en ny omstillingsprosess vil være arbeidskrevende for organisasjonen, og

at belastningen på en del ansatte vil være høy. Belastningen på medarbeidere vil øke som følge av forventet tap av kompetanse og nøkkelpersonell, samt utfordrende rekrutteringsprosesser i fylkesadministrasjonen.

Oppdelingsprosessen innebærer flere risikofaktorer som kan ha negativ effekt på arbeidsmiljøet, og det vil være behov for risikoenkende tiltak både for å sikre normal drift i perioden og for å beholde viktige medarbeidere. Et sentralt risikodempende tiltak er å fastslå at reglene for virksomhetsoverdragelse kommer til anvendelse for alle ansatte i Viken fylkeskommune.

Det forventes at det vil bli krevende å styre organisasjonen administrativt i en oppdelingsprosess. Nødvendig ressurser må avsettes til deling av organisasjonen. Dette kan påvirke tjenesteproduksjonen.

3. IKT og digitalisering

Det vil ikke være mulig å etablere IKT-løsninger for tre nye fylkeskommuner basert på den enkelte nye fylkeskommunes eget behov og ønske. Imidlertid vil det være mulig å etablere løsninger basert på dagens IKT-løsninger i Viken fylkeskommune, men likevel med en betydelig risiko. Det er lagt som en forutsetning at Viken fylkeskommunes ambisjoner innenfor det digitale området opprettholdes og videreføres til de nye fylkeskommunene. Risikoen er stor for at en ikke rekker å bli ferdige innenfor den tiden som er til rådighet. En etablering av tre nye fylkeskommuner basert på dagens IKT-løsninger må derfor tilpasses.

I etableringsperioden for tre nye fylkeskommuner vil det være spesielt stor risiko for at driftsstabiliteten går ned. Ved en eventuell oppdeling av Viken er det gjort økonomiske beregninger basert på en forutsetning om at etableringen av de tre nye fylkeskommunene baseres på dagens IKT-løsninger med etablering av et forpliktende IKT-samarbeid mellom de tre nye fylkeskommunene.

4. Vikens samfunnsoppdrag

Fylkeskommunens helhetlige samfunnsansvar og fylkeskommunens fire hovedroller som tjenesteyter, demokratisk arena, myndighetsutøver og samfunnsutvikler framgår av kommunelovens § 1-1. Fylkeskommunen får nasjonale styringssignaler for alle disse rollene gjennom rammetildeling, lover, forskrifter, retningslinjer, tildelings- og forventningsbrev fra ulike sektordepartement og direktorater.

Ved en deling til tre nye fylkeskommuner er det lite trolig at tjenesteproduksjonen direkte blir berørt i særlig grad, men samtidig er det sannsynlig at konsekvenser av mindre tilgjengelig ressurser i stabs- og støttefunksjoner vil kunne få merkbare konsekvenser for tjenesteproduksjon.

Viken fylkeskommune er myndighetsutøver innen flere fagområder. Myndighetsoppgavene er prioriterte oppgaver, og må løses uansett organisering. Disse oppgavene vil i stor grad løses som man gjorde i de tidligere fylkeskommunene og vil trolig kunne løses på samme måte i nye fylker.

Fylkeskommunens rolle som samfunnsutvikler og regional planmyndighet er særlig definert i kommuneloven og plan- og bygningsloven. Regional planlegging som verktøy for fylkeskommunens samfunnsutviklerrolle ble forsterket i regionreformen. De nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging framhever at fylkeskommuner og kommuner er nøkkelaktører for å realisere en bærekraftig samfunnsutvikling og realisering av bærekraftmålene.

Arbeidet Viken fylkeskommune har utført innen dette feltet, med regional planstrategi og planprogram for tre tverrsektorielle regionale planer, er ifølge en rapport fra Nordlandsforskning nyskapende og et viktig ledd i utviklingen av samfunnsplanlegging for bærekraft.

Rollen som samfunnsutvikler utøves i alle fagfelt fylkeskommune har, også i tjeneste- og myndighetsutøvelse. Neste fase i årene framover er å kunne implementere og hente ut effekter av dette strukturarbeidet som har pågått de siste tre årene. Det er en klar risiko for at en eventuell fylkesoppdeling vil forsinke, og kan være til hinder for å nå både nasjonale og regionale mål som er satt for fylkeskommunen innen 2030.

5. Bærekraft

I 2030, om åtte år, har Viken som mål å nå sine bærekraftsmål. Viken-samfunnet har også gjennom regional planstrategi vedtatt et mål om at klimautslippene i Viken er kuttet med minst 80 prosent innen 2030. Dette vil kreve omfattende omstilling av Viken-samfunnet på svært kort tid, og fylkeskommunens innsats er viktig for å få det til.

En fylkesdeling kan ha positive konsekvenser, særlig for sosial bærekraft, men den vil sannsynligvis, særlig i prosjektperioden, svekke det regionale samarbeidet og kunne forsinke det felles arbeidet for å nå bærekraftsmålene. Prosessen har også, uansett hvordan det finansieres, en betydelig økonomisk kostnad for samfunnet. Samlet sett vurderes det slik at en delings- og etableringsprosess for tre nye fylkeskommuner vil svekke arbeidet med å nå bærekraftsmålene mot 2030 for det geografiske området som Viken dekker, til tross for at andre aktører fortsetter sin innsats.

6. Demokrati

En oppdeling av Viken kan påvirke demokratiet positivt ved at de innbyggerne som var skeptiske til regionreformen og sammenslåingen vil oppleve at deres engasjement blir tatt på alvor. Dette vil kunne øke deres tillit til demokratiske prosesser. Videre kan en rekke prinsipielle forhold knyttet til styringsform, organisering og økonomiske prioriteringer vil bli satt på dagsorden og diskutert på nytt. Det kan også øke engasjementet hos politikere og innbyggerne om fylkeskommunens rolle og oppgaver.

Samtidig vil en delingsprosess påvirke demokratiet negativt ved at det kan bli svært vanskelig å både fatte vedtak, og foreta prioriteringer i Vikens organer frem til de nye fylkene er etablert. Fylkesråd og fylkesting vil sannsynligvis ikke ha tilstrekkelig legitimitet til å gjøre beslutninger som legger sterke føringer for de nye fylkenes økonomi og organisering.

Hva det folkevalgte organet har makt til å bestemme eller påvirke er også viktig for demokratiet. Generalistkommuneprinsippet i norsk politikk betyr at Viken har akkurat samme

oppgaver og myndighet som alle andre fylker. Likevel rapporterer mange fagmiljøer at Viken i kraft av sin størrelse, og et mer profesjonalisert politisk og administrativt apparat, i større grad er i stand til å sette dagsorden og påvirke nasjonale og til dels internasjonale prosesser enn de tre tidligere fylkene. Dette styrker demokratiet og folkets påvirkning på nasjonale løsninger.

En fylkesdeling vil også påvirke hvordan samfunnet for øvrig har tilpasset og organisert seg. Det kan bli behov for nye tilpasninger og endringer hos andre organisasjoner.

Det er risiko for at tilliten til fylkeskommunen samlet kan bli svekket som følge av at nødvendige prosjekter, prosesser og investeringer blir utsatt.

Problemstillinger, alternative løsninger og konsekvenser

Siden søknad om deling allerede er nedfelt i fylkesrådets politiske plattform vurderes ikke andre alternativer, men alle sider ved en deling må håndteres.

Regjeringsplattformen forutsetter «gjenoppretting» av tidligere fylker, derfor er ikke andre delingsmodeller vurdert. Dette ville også krevd en mye mer omfattende prosess enn det er tid til ved en oppretting av nye fylker 1. januar 2024.

Det vil være betydelige kostnader knyttet til en delingsprosess. Fylkesrådet forutsetter at Stortinget fult ut bevilger midler for å dekke disse. Fylkesrådet forutsetter også at det opprettes overgangsordninger og kompensasjoner for de fylkeskommuner som taper økonomisk på en oppdeling.

Lovgivningen er uklar og ufullstendig på mange punkter som har betydning hvis Viken skal deles. Departementet har fått hjemmel i inndelingsloven til å fastsette en forskrift med unntak fra lover og forskrifter. Loven gir ingen blankofullmakt til å gjøre unntak. Fullmakten er saklig begrenset og stiller krav om at et unntak må være «nødvendig». Mange spørsmål vil måtte håndteres i en slik forskrift.

Lovgivningen er også uklar når det gjelder organisering av prosess for fylkesdeling. Det eneste organet som har legitimitet til å ta beslutninger for de geografiske områdene som skal utgjøre de nye fylkene er fylkestinget i Viken. En prosess med deling må ha som utgangspunkt at alle beslutninger tas i fylkestinget. Imidlertid må man være bevisst på at det er først når de nye fylkene er etablert som juridiske enheter at endelige avgjørelser om deres organisering og prioriteringer kan gjøres.

Slik Viken er organisert i dag, er det ikke nok personressurser eller økonomi til å etablere tre nye organisasjoner samtidig som Vikens tjenester skal driftes og utvikles. Knappe frister vil kreve en effektiv styringsform hvor det tas raske avgjørelser og fylkestinget må prioritere mellom oppfølging av vedtak fattet i Viken fylkeskommune.

Oppdelingsprosessen innebærer flere risikofaktorer som kan ha negativ effekt på arbeidsmiljøet, og det vil være behov for risikosenkende tiltak. Et sentralt risikodempende tiltak er å fastslå at reglene for virksomhetsoverdragelse vil komme til anvendelse for alle

ansatte i Viken fylkeskommune. I tillegg vil tidlig avklaring av ansattes fremtidige tilhørighet være viktig.

Utredningen peker på reduserte inntekter for Buskerud som følge av grensejusteringer etter kommunesammenslåing. Det er i tillegg viktig å påpeke at dette også medfører en rekke reduserte utgifter pga bortfall av en videregående skole, to tannklinikker, 35,8 km vei og gang- og sykkelvei, og de tidligere Buskerudkommunenes andel av kollektivtransporten. Et anslag tilsier at dette kan dreie seg om godt over 100 millioner kroner. Fylkesrådet vil likevel påpeke at de økonomiske anslagene er grove, og avhengige av usikre estimater. Dersom også andre kommuner vil søke fylkesovergang vil det ha store økonomiske konsekvenser. Dette er ikke regnet på.

Vurdering

Fylkesrådets syn er at fylket Viken er en lite hensiktsmessig konstruksjon. Stortinget har slått sammen de tidligere fylkene Østfold, Akershus og Buskerud mot deres vilje. En deling vurderes som den beste løsningen for å sikre folkestyret og ivareta innbyggernes interesser. En deling vil etablere geografiske områder som er bedre egnet til å ivareta tjenesteutvikling i tett samarbeid med kommuner, ansatte og innbyggere.

Det er uheldig at Viken fylkeskommune utgjør mer enn 23 prosent av Norges befolkning, uten at dette gir seg utslag i større oppgaver. Med dagens oppgavedeling, er de tre opprinnelige fylkeskommunene fullt i stand til å ivareta de fylkeskommunale oppgavene. De tre nye fylkeskommunene vil fremdeles ha en størrelse og et folketall som er på linje med de fleste andre fylkeskommunene i Norge.

En deling av Viken i tre, vil på lang sikt styrke den demokratiske legitimiteten til fylkeskommunen som folkevalgt organ. Kjernen i et levende folkestyre er nærhet til beslutningstakerne, og folkevalgte som har lokalkunnskap og lokalt engasjement for området den folkevalgte representerer.

Forventninger til overordnede myndigheter

Fylkesrådet forutsetter at Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil være villig til å gi fullmakter til fylkestinget for å praktisk kunne gjennomføre delingsprosessen effektivt og legitimt. Forskrift må komme på plass så tidlig som mulig.

Fylkesrådet understreker at man i en delingsprosess vil være avhengig av tett dialog med Kommunaldepartementet. Det forventes at departementet er en forutsigbar, fleksibel og tydelig samarbeidspartner i perioden fra vedtak om søknad i fylkestinget og fram til 1.1.24.

I Hurdalsplattformen skriver regjeringen "Gjennomføre en helhetlig gjennomgang av kommunenes og fylkenes inntektssystem" og "Sette ned et ekspertutvalg som skal gå gjennom fylkeskommunenes inntektssystem, når fylkesstruktur er avklart." Fylkesrådet forventer at inntektssystemet for fylkeskommuner innrettes slik at de nye fylkene har gode økonomiske forutsetninger for en bærekraftig drift og et godt tjenestetilbud etter fylkesdeling. Fylkesrådet understreker at en regjering som åpner for fylkesdelinger, også må følge opp med et bedre innrettet inntektssystem.

Organisering av prosessen

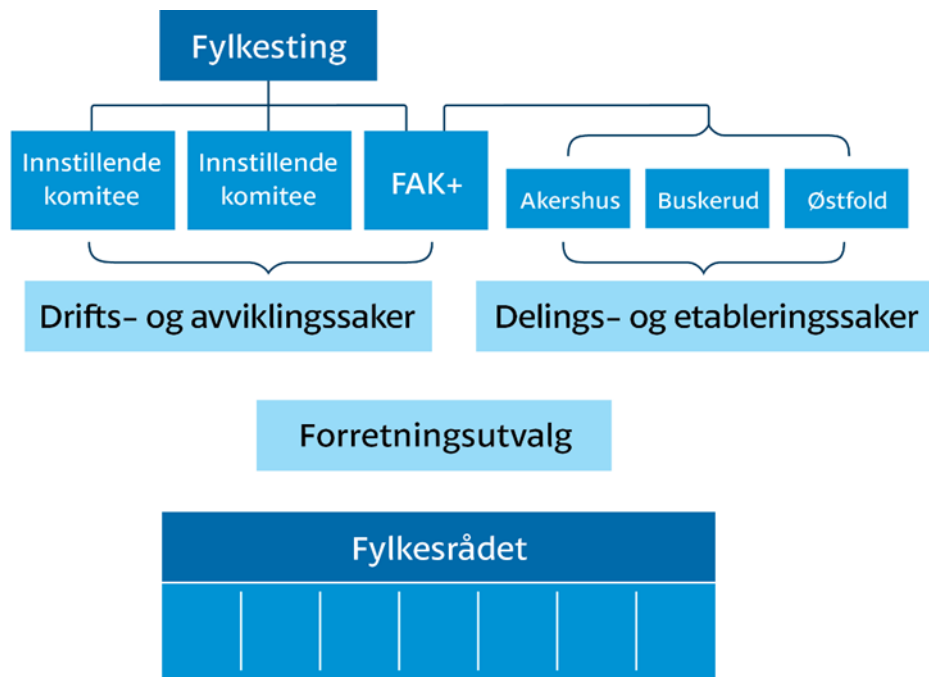
Fylkesrådet går fremover med utgangspunkt i mandatet de er gitt fra fylkestinget. Fylkesrådet vil i denne prosessen samspille tett med fylkestingets partier i prosessen. Fylkesrådet ønsker å søke brede forlik i fylkestinget, helst enstemmig, i alle avgjørelser som følger av saken om deling og opprettelse av tre nye fylker. Det er viktig, så langt det lar seg gjøre, å minimere omkamper etter etablering av nye fylker slik at vedtak som er fattet i Viken står seg også inn i de nye fylkene. Organisering av prosessen bør ta utgangspunkt i dagens modell hvor fylkesrådets organisering består, men det gjøres noen endringer i porteføljene til rådene. Her består også dagens fylkestings- og komitestruktur, med noen tilpasninger til de nye oppgavene. Det opprettes særkomiteer for de nye fylkene. Dette gir et klart skille mellom avviklingen og driften av Viken og bygging av de nye fylkene. Fylkesrådet understreker at prosessen med å oppløse Viken og opprette tre nye fylker, vil måtte skje på svært begrenset tid. Det er derfor nødvendig å organisere arbeidet mest mulig effektivt. Både de administrative og de politiske prosessene vil måtte gå raskt, og det vil ikke være rom for utsettelse i noe ledd i prosessen. Fylkesrådet ønsker derfor at både fylkestinget og fylkesrådet omorganiseres for å være tilpasset en oppløsningsprosess, og at dette skjer uten unødig opphold etter et eventuelt oppløsningsvedtak.

Fylkesrådet ønsker å basere prosessen med fylkesdeling på prosjektorganisering der man får en gradvis flyt fra Viken-organisasjonen til de nye fylkenes organisasjoner av innhold. Dette til sammen er delingsprosjektet og et felles prosjekt fram til 1.1.24. Prosjektorganiseringen vil berøre både administrasjon, fylkesrådet og fylkestinget.

En vellykket fylkesdeling er avhengig av effektive og gode prosesser. I delingsprosessen er det viktig at fylkestinget sitter i førersetet. Fylkestinget bør rigges for å kunne gjennomføre møter med tettere frekvens. Det vil bli nødvendig med en gjennomgang av reglementet for å sikre avklaringer og raske beslutninger når det kreves.

Prosjektorganisering av alt arbeid i Viken er nødvendig for å istandsette de nye fylkene til å være driftsoperative 1.1.24. Dette vil kreve en gradvis tilpasning også på fylkestingssiden både av komité-strukturer og hvor man legger inn de politiske ressursene i prosessen. Omorganisering og nyvalg til komiteer er en konsekvens av dette. Fylkesrådet anbefaler at fylkestinget tidlig drøfter og legger en plan for endringer og når de skal skje.

Fylkesrådet anbefaler at en komite får et særskilt ansvar for å innstille til fylkestinget og være komiteen med helhetsblikk på både avvikling av Viken og bygging av nye fylker (FAK+). Dette for å se ressurser og løsninger i sammenheng. Fylkesrådet anbefaler at alle partier er representert i en slik komité.

Regionale planer

Fylkesrådet vil påpeke viktigheten av at planarbeidet ikke stoppes. Et nytt og moderne planverk bygget på FN17 vil kunne danne et godt fundament for å bygge nye fylker på. Nye planer vil være et viktig verktøy for de nye fylkene når det kommer til bærekraftsarbeid, helhetstenkning og tverrsektorielt samarbeid.

Videreføring av systemer og IKT

Fylkesrådet vil anbefale at man i stor grad viderefører oppgaver og systemer som kan bli gode samarbeid etter deling, der det er hensiktsmessig. Dette ville også kunne bidra til å senke fremtidige driftskostnader for de tre nye fylkene. Eksempler på dette kan være et utstrakt samarbeid på samferdselsområdet for å utnytte stordriftsfordelene og ta vare på kompetansemiljøene, og å videreføre og styrke samarbeidet mellom kollektivselskapene for å skape et sømløst, effektivt, brukervennlig og trygt mobilitetstilbud i alle de tre fylkene.

IKT og digitalisering er et område det er knyttet store kostnader til, men der det også er store muligheter for å videreføre et samarbeid på tvers av de nye fylkene. Fylkesrådet vil anbefale et forpliktende interfylkeskommunalt samarbeid for å gjøre prosessen så enkel som mulig. Fylkesrådet peker på IKS som en egnet samarbeidsform.

Konsekvenser og vurdering av bærekraft

Det er laget en administrativ rapport med faglige vurderinger av konsekvenser av fylkesdeling. Bærekraft er omtalt særskilt i den administrative rapporten.

Fylkesrådet vurderer på sin side at en deling vil være positivt for bærekraftsmål 3-god helse og livskvalitet, bærekraftsmål 16 - Fred rettferdighet og velfungerende institusjoner og bærekraftsmål 17 - Samarbeid.

En fylkesdeling kan føre til økt engasjement for regional politikk og utvikling, og at innbyggerne i større grad opplever at de har mulighet for å påvirke og mestre samfunnet og sin egen framtid. Det kan bidra til å bevare legitimiteten til det regionale nivået. Dette øker den sosiale bærekraften, og kan ha en positiv helsegevinst. Dette krever selvsagt at de nye fylkene etter opprettelsen prioriterer innbyggermedvirkning høyt, og at innbyggerne opplever at de prosessene de deltar i medfører reelle og relevante endringer.

Vedtakskompetanse

Saken sluttbehandles i fylkestinget.